

Bezpečnostní rizika pro ČR z pohledu veřejného mínění

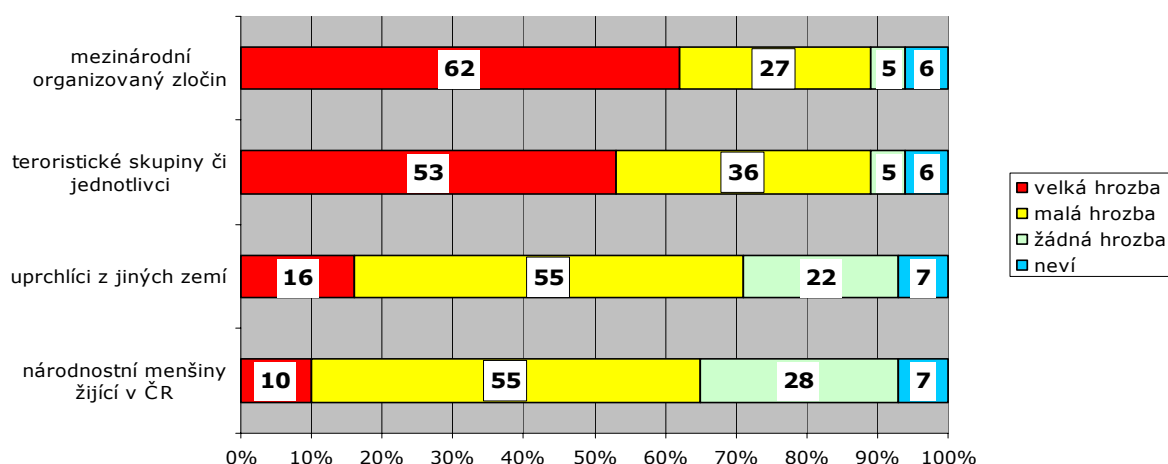
Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2007, v07-12</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. 12. – 10. 12. 2007</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1056</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PO.39a-c</i>
Zveřejněno dne:	<i>1. února 2008</i>
Zpracoval:	<i>Michal Veselský</i>

Prosincové šetření CVVM se věnovalo některým aspektům bezpečnosti České republiky. Konkrétně obsahovalo otázky z oblasti vnitřní bezpečnosti zjišťující, zda česká veřejnost spatřuje rizika v působení vybraných skupin na území České republiky. Dále byla věnována pozornost tomu, které země jsou vnímány jako bezpečnostní hrozba pro naši republiku.

Nejprve byla všem dotázaným položena otázka mapující potenciální bezpečnostní rizika pro ČR ze strany vybraných skupin¹.

Graf 1: Rizika pro mír a bezpečnost v ČR (%)

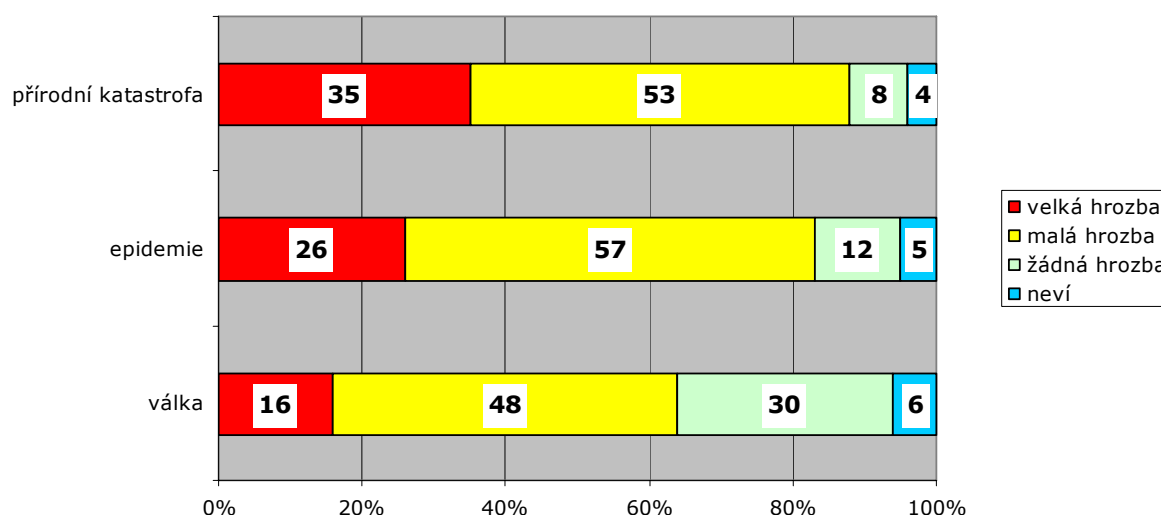

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že některá z následujících skupin představuje v současné době reálnou hrozbu pro mír a bezpečnost v České republice?“

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že za vážnou hrozbu pro mír a bezpečnost v ČR občané považují zejména mezinárodní organizovaný zločin. Ten za „velkou hrozbu“ v šetření označily téměř dvě třetiny dotázaných. Menší závažnost mezinárodnímu organizovanému zločinu přisuzuje pouze zhruba čtvrtina oslovených a názor, že mezinárodní zločin nepředstavuje žádnou hrozbu pro mír a bezpečnost v ČR, se vyskytoval pouze sporadicky (5 %). O něco menší, i když stále ještě většinový, byl i podíl dotázaných, kteří za „velkou hrozbu“ pro mír a bezpečnost v ČR považují teroristy a teroristické skupiny. V šetření se tak vyjádřilo 53 % respondentů. Naopak malou závažnost hrozbě terorismu přisuzuje o něco více než třetina Čechů, jeden z dvaceti dotázaných pak soudí, že teroristé mír a bezpečnost v ČR vůbec neohrožují. Uprchlíky z jiných zemí nebo národnostní menšiny žijící v ČR naprostá většina populace za vážnější riziko pro mír a bezpečnost v naší zemi nepovažuje.

Jiná otázka šetření zjišťovala, zda jsou podle mínění občanů pro ČR v současné době reálnou hrozbou případné války, epidemie nebo velké přírodní katastrofy.²

Graf 2: Reálnost hrozby pro ČR v současné době (v %)

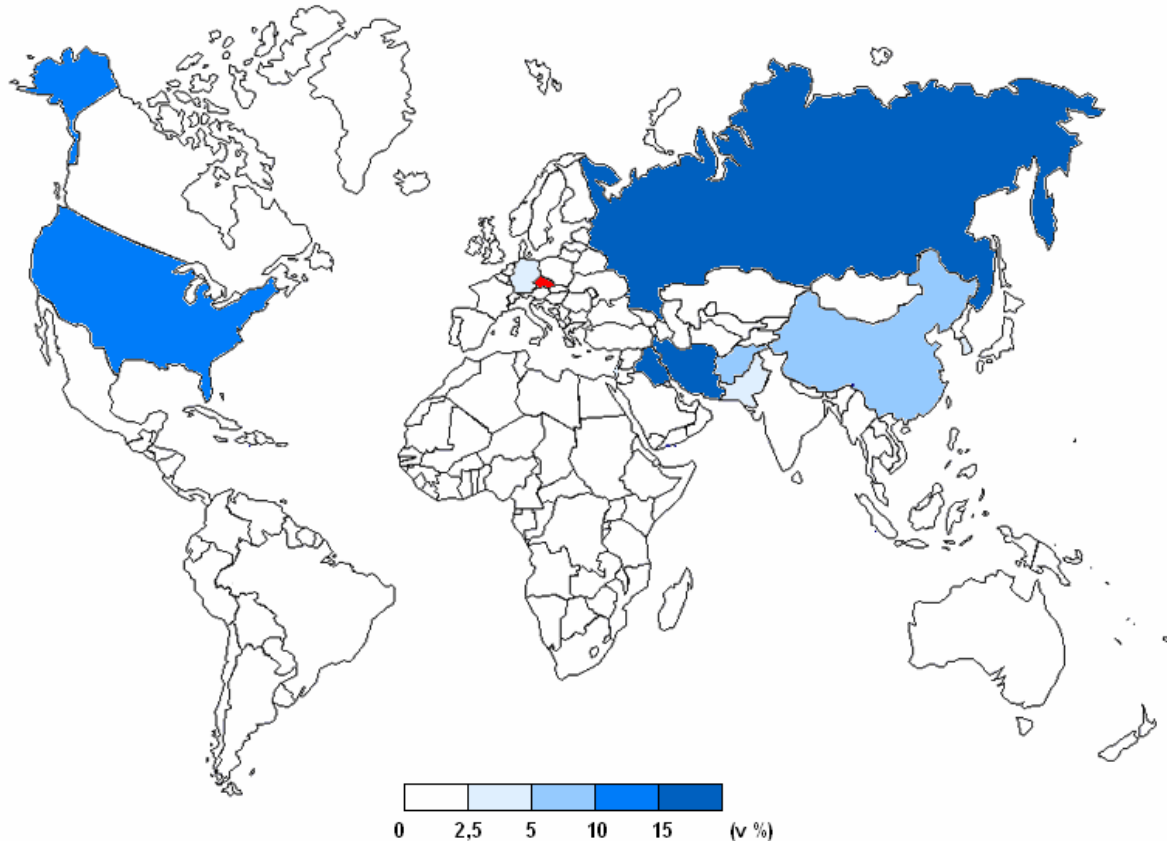

Jak ukazují výsledky v grafu 2, jako relativně nejvážnější ohrožení pro ČR v současné době lidé vnímají případnou přírodní katastrofu, kterou za „velkou hrozbu“ v šetření označilo 35 % dotázaných. Dalších 53 % takovou eventualitu považuje alespoň za malé riziko, zatímco 8 % občanů nezařadilo přírodní katastrofu mezi reálné hrozby pro ČR. S odstupem zhruba deseti procentních bodů následuje epidemie (26% „velká hrozba“), přičemž dalších 57 % epidemii považuje za menší, ale přeci jen existující ohrožení. Relativně nejméně reálným problémem pro ČR ze zkoumaných možností se z pohledu veřejnosti jeví eventuální ozbrojený konflikt. Válku za „velkou hrozbu“ pro ČR v současnosti považuje jen 16 % respondentů, 48 % jí připsalo menší závažnost a necelá třetina válku za nebezpečí pro ČR v současné době vůbec nepovažuje. Rozložení odpovědí je s ohledem na žitou zkušenost respondentů vcelku racionální. Z nabídnutých variant čelila ČR v poslední době pouze přírodním katastrofám v podobě povodní. Obecně je mezi jednotlivými sociodemografickými skupinami

² Otázka: „Domníváte se, že v současné době představují pro Českou republiku reálnou hrozbu následující skutečnosti?“

naznačena vyšší míra obav u žen a starších lidí, ve většině případů se však zjištěné rozdíly pohybují na hranici nebo pod hranicí statistické významnosti.

Obr. 1: Přehled států vnímaných jako hrozba pro bezpečnost ČR

Pozn.: procentní intervaly značí podíl respondentů, kteří danou zemi uvedli mezi státy ohrožujícími ČR

Další dotaz pak zkoumal, zda lidé považují některý jiný stát za potenciální hrozbu pro mír a bezpečnost ČR. V odpovědi na otevřenou otázku³ se třemi možnostmi uvést některý konkrétní stát řeklo 23 % respondentů, že žádný jiný stát reálnou hrozbu pro mír a bezpečnost ČR nepředstavuje, dalších 23 % pak konstatovalo, že neví, zda nějaký jiný stát je reálnou hrozbou pro bezpečnost a mír ČR a 7 % se nevyjádřilo vůbec.

Ti, kteří některou zemi jako hrozbu pro mír a bezpečnost ČR jmenovali, nejčastěji zmiňovali Írán (17 %), Irák (16 %) a Rusko (16 %). K frekventovanějším zemím dále patřily Spojené státy (12 %), Afghánistán (8 %) a Čína (7 %). Více než jedno procento respondentů mezi třemi možnostmi uvedlo i Severní Koreu (3 %), Pákistán (3 %), Německo (3 %) a Izrael (3 %), následované v dalším sledu Palestinou (2 %) a Ukrajinou (2 %). Jiné státy se vyskytovaly sporadicky nebo se v šetření vůbec neobjevily.

³ Otázka: „Domníváte se, že existuje nějaký stát, který představuje reálnou hrozbu pro mír a bezpečnost v České republice?“

Zajímavé je také meziroční srovnání. Výzkumná otázka byla v uplynulých letech přeformulována, tudíž je problematické nabídnout srovnání dlouhodobější. Nicméně i interval jednoho roku naznačuje zajímavou dynamiku ve vnímání jednotlivých zemí (viz tabulka 1).

Tabulka 1: Státy znamenající hrozbu pro bezpečnost ČR (%)

	2006/12	2007/12
Írán	16	17
Ruská federace	10	16
Irák	23	16
Spojené státy americké	8	12
Afghánistán	10	8
Čína	7	7
Severní Korea (KLR)	10	3
Pákistán	3	3
Německo	2	3
Izrael	5	3
Palestina	4	2
Ukrajina	3	2

Pozn.: údaje v procentech vyjadřují, kolik respondentů označilo daný stát za ohrožení pro ČR

Značné posuny v případě jednotlivých států ukazují dobrou schopnost části respondentů reflektovat mezinárodní politickou situaci resp. to, jak je následně zprostředkována médii.

Oproti předchozímu roku doznal značného propadu zejména Irák, který nyní považuje za hrozbu pro ČR o 7 % respondentů méně než před rokem. Obdobná situace panuje i ohledně hodnocení KLR. V případě Iráku je zřejmě důvodem relativní uklidnění tamní situace, byť právě v případě této země patrně půjde o zrcadlení toku informací na mediální scéně. Podobně Severní Korea si u respondentů mohla polepšit deklarovanou ochotou jednat o svém jaderném programu. Do čela nejhůře vnímaných zemí se tak dostal Írán. Oproti předchozímu roku bylo kritičtěji hodnoceno také Rusko a Spojené státy. Svou roli zde mohl sehrát fakt, že všechny tři země byly nějakým způsobem skloňovány v diskuzi o výstavbě americké radarové základny v České republice.

Do hodnocení zemí rovněž promlouvají politické preference dotázaných. Voliči levice jsou o něco kritičtější vůči Spojeným státům a shovívavější směrem k Rusku. V případě pravicově smýšlejících respondentů je situace přesně opačná.